

telu i duši čovečanstva. Bilo je premnogo krvavih i strašnih dela u istoriji čovečanstva i izvan inkvizicije, ali ona se javljaju kao prirodne posledice u domoralnome stadijumu ljudske društvenosti, neizbežne fizičke borbe za opstanak, dok su zla dela inkvizicije činjena od onih koji su sebe smatrali za ličnosti savršene u moralnome pogledu, za znalce i čuvere moralnoga zakona, pa stoga ona (njihova dela) nose na sebi pečat jedne unutrašnje protivrečnosti, svesne laži, i svesne samoobmane da se etički pozitivni ciljevi mogu ostvariti etički-negativnim sredstvima. Oni potsecaju moral u samome korenu, i zato su njihova dela gora od svih drugih zlih dela ljudskih» (223).

Nije li tendenciozno, ako se u naučnoj knjizi bez ikakvog historijskog komentara napišu takve riječi? — Kad pisac na drugom mjestu govori o robovima duhovnoga života, njegov ton i njegova tendencioznost začuđuju još više: »Ovamo spadaju mali i veliki inkvizitori, koji su usijanim željezom čupali grudi tobožnjih veštica i spaljivali žive »bezbožne« jeretike na lomačama i sve to — ad majorem gloriam Dei; ovamo spadaju netrpeljivi revnitelji i crni klerikalci, koji traže primenu spoljašnu, automatsku i nasilnu, ne vodeći računa o potrebi slobodnoga i saglasnoga sa njihovom prirodom razvitka ovih oblasti života, i zaboravljajući istinu da se čovek ne može privesti Bogu spoljašnjim, materijalnim i nasilnim sredstvima, nego samo dubokoličnim, unutrašnjem-intimnim a povrh svega slobodnim i aktivnim poletom srca njegova u carstvo duhovnoga života; ovamo spadaju oni ispovednici i jezuiti, koji traže u ispovesti otkrivanje ljudskih duša ne radi utehe u životu ili spasenja nego radi utvrđenja svoje vlasti i vlasti svojih gospodara nad srcem svoga stada« (145—146). Zar je pisac zaista »duboko uveren da je tačno i istinito« (14) što ovdje pamfletski tvrdi?

Dr. Vilim Keilbach.

1. **A Coronata** (P. Matthaeus, O. M. C.): **Institutiones Iuris Canonici ad usum utriusque Cleri et Scholarum**, Vol. IV. De delictis et Poenis. In — 8 max., 1935, pag. 680. Casa Editrice Marietti, Via Legnano, 23, Torino. Cijena 30 Lira.

Ovim četvrtim sveskom završeno je veliko kanonističko djelo uvaženoga juriste iz kapucinskoga reda. U ovom svesku obrađeno je krivično kanonsko pravo sadržano u V knjizi Kodeksa. Kao i u ranijim svescima priznati se autor strogo drži pravila, da svoj naučni sistem potpuno oslanja na legalni sistem u Zakoniku. Obradivanje se odlikuje svagde jasnoćom i utvrđeno je naučnim aparatom probranim i ne suviše velikim. Sva su sporna pitanja izložena precizno isticanjem pretežno ili općenito prihvaćenoga mišljenja. Kada izade ispod štampe još kratki završni svezak s registrima i kazalima, bit će to zaokruženi i temeljiti udžbenik i priručno djelo o kanonskom pravu prema Kodeksu, koje će dobro poslužiti u svakoj prilici i u nauci i u praksi.

2. **Fanfani** (P. Ludovicus, O. P.): **De iure parochorum ad normam Codicis iuris canonici**, Editio altera revisa atque notabiliter aucta, In — 8 max. 1936, pag. 558. Libreria Marietti, Torino. — Cijena 20 Lira.

Ovo je drugo znatno povećano i nadopunjeno izdanje izvrsnoga priručnika za dušobrižno svećenstvo, koje je složio učeni dominikanac i

sam praktičar i župnik. Knjiga sadrži sve što se odnosi na župnike, redovničke dušobrižnike, dekane i zamjenike župnika (kapelane) — potpuni jus i pastoral. Jedino ne nalazimo ništa u knjizi o Katoličkoj Akciji i direktivama Crkve u tom pravcu.

Na kraju je dodano stvarno kazalo i velik broj obrazaca (formulara) za župničko službeno uredovanje, što još više podiže uporabivost ove vrijedne knjige.

3. **Cappello** (Felix M., S. J.), **Tractatus Canonico-moralis De Sacramentis**. Vol. II — Pars III — De Sacra Ordinatione. In 8 max., 1935, pag. 710. Ed. Marietti, Torino. Cijena 27 Lira.

Čuveni profesor na rimskoj Gregorijani Isusovac Cappello dovršio je ovim sveskom svoje veliko djelo o Sakramentima. Kao i u ranijim dijelovima izložio je autor svu nauku i sve propise, koji se odnose na sakramenat sv. reda. Sadržano je u ovom velikom djelu sve, što se tiče sv. reda iz oblasti dogmatike, morala i pastoralna, a naročito crkvenoga prava. Sva su pitanja o sv. redu obrađena iscrpivo, jasno i pregledno. Naročito je stručno obrađen kanoistički materijal prema Kodeksu s odličnim izlaganjem i tumačenjem svih kanona, koji rade o sv. redu (948—1011), kao i onih, koji se odnose na posebne obaveze redenika (celibat i brevijar), na krivično pravo i prestupe pri redanju i na postupak u parnicama protiv sv. redanja. Donosi i potpunu Instrukciju S. Kongreg. Sakram. od 9. VI. 1931. o tom postupku. U zasebnom dodatku izložena je i disciplina Istočne Crkve o sv. redu. Za ovim izvrsnim djelom morat će da posegne svaki, koji se želi obavijestiti o današnjem stanju nauke po bilo kojem pitanju koje se odnosi na sv. redove i redenje.

4. **A Coronata** (P. Matteo, F. M. Cap.): **Le tièrs-Ordre Franciscain**. Legislation Canonique. Traduction française par le P. Alfred de Molieres, F. M. Cap., In — 8, pag. 484, 1936. Ed. Marietti, Torino. Cijena 20 fr.

To je francuski prijevod djela čuvenoga franjevačkog kanoniste s talijanskoga (II terzordine Franciscano — Legislazione Canonica, Torino 1932.), koje sadrži sve, što je potrebno za poznavanje uredbe franjevačkog trećega reda. Knjiga radi o prirodi, postanku i vrstima trećega reda, o primanju u red, obvezama trećoredaca, upravi, te pravima i ovlasticama trećega reda. Kako je i kod nas franjevački treći red, naročito svjetovnjački dosta raširen, treba da posegnu za ovom stručnom knjigom i upravitelji trećega reda i njezini članovi. Dobro bi bilo, kada bi se neko našao, ko bi knjigu makar u kraćem izvatku priredio u našem jeziku.

Dr. Fr. Herman.

Dr Antonin Salajka: Nauka východních odloučeních theologů zvláště ruských o Kristově vykoupení, vlastita naklada. Prag 1936 in 8-o str. 172. Kč 32.

Pisac je sebi postavio veliki cilj i prema njemu udario svoj vlastiti put, kojim kroči sigurno i ustrajno, dok ga napokon s potpunim uspjehom ne postigne. Njegovo je djelo novo u svojoj vrsti, a, može se reći, klasično, što dokazuje činjenica, da je zaslužilo potporu Velehradske Akademije. Predmet, o kojemu se raspravlja u ovom djelu, spada u red izabranih pitanja, a za njihovo obrađivanje traži se specijalno znanje i specijalni